

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/8/2017
Identifikačné číslo spisu:	4111231887
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4111231887.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu ZH Kredit, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 10, IČO: 36 049 581, zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Karadžičova 10, proti žalovaným 1/ JUDr. Václav Kuna, súdny exekútor so sídlom v Nitre, Piaristická 2, IČO: 36 100 251, zastúpený Advokáti Heinrich, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lombardíniho 22/B, IČO: 36 865 966, 2/ Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o zaplatenie 376,36 eur istiny s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9 C 19/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. mája 2016 sp. zn. 8 Co 869/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 2. júna 2015 č. k. 9 C 19/2012-526 návrh žalobcu, ktorým v konaní uplatňoval svoj nárok na zaplatenie žalovanej sumy titulom náhrady škody v dôsledku protiprávneho úkonu pôvodne len žalovaného 1/ spočívajúcom v zadržiavaní finančných prostriedkov vymožených v exekučnom konaní voči obom žalovaným zamietol a súčasne zaviazal žalobcu zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 100 %. Po právnej stránke na svoje rozhodnutie aplikoval § 4 ods. 1 písm. a/, § 9 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1 a § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Mal za preukázané, že žaloba žalobcu nie je dôvodná. Uzatvoril, že žalovaný 1/ nie je v konaní pasívne legitimovaný, s poukazom na vyššie uvedené právne zdôvodnenie vykonával činnosť súdneho exekútora pričom ide o osobitnú zodpovednosť za škodu zo strany štátu. Z hľadiska zodpovednosti žalovaného 2/ dospel k záveru, že pre vznesenú námietku premlčania je nárok žalobcu premlčaný, pričom počiatok plynutia premlčacej lehoty súd stanovil na deň 1. februára 2011, kedy zasielal žalovanému 1/ výzvu, z ktorej je zrejmé, že už vtedy vedel o skutočnostiach, ktoré podľa neho boli nesprávnym postupom žalovaného 1/, pričom za jeho činnosť zodpovedá žalovaný 2/, ktorý sa stal účastníkom konania až po uplynutí trojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. Návrh na jeho

pristúpenie bol podaný 10. júna 2014, súd rozhodol o tomto návrhu uznesením právoplatným dňa 23. júla 2014, avšak trojročná subjektívna lehota uplynula 1. februára 2014. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 151 ods. 7 O.s.p.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 26. mája 2016 sp. zn. 8 Co 869/2015 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Pre akcentovanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že škodovou udalosťou a teda i podstatným momentom zásahu do práv žalobcu ako oprávneného v exekučnom konaní by bolo - malo byť (už) nevyplatenie peňazí žalovaným 1/ (súdny exekútorom) žalobcovi (po ich vymožení) a nie (až) ich vrátenie povinnému, o ktorej skutkovej okolnosti žalobca vedel už od 1. februára 2011, keď inak vrátenie peňazí povinnému po zastavení exekúcie protiprávnym byť ani nemohlo. Zodpovednosť žalovaného 2/ vylučuje i to, že žalobcovi škoda vzniknúť ani nemohla, keď v konaní o exekúcii bolo rozhodnuté o tom, že žalobcovi v exekúcii vymáhaná pohľadávka vôbec nesvedčí; z rovnakého dôvodu by žalovanému 1/ nemohlo vzniknúť ani tvrdené bezdôvodné obohatenie, keď inak právne posúdenie nároku žalobcom nie je pre určenie počiatku (počítania) premlčania právne významné (významný je okamih skutkových okolností). V súvislosti s poukazom žalobcu na to, že sudca mal na základe žiadosti zo dňa 22. mája 2015 vyvrátiť jeho akési možné pochybnosti o nezaujatosti, krajský súd konštatoval, že uvedenú žiadosť nemožno považovať za námietku zaujatosti (nemá jej náležitosti a preto sa na ňu neprihliada), keďže samotný Občiansky súdny poriadok (účinný do 30. júna 2016) neupravoval povinnosť sudcu vyvracať možné pochybnosti alebo úvahy účastníka konania smerujúce k jeho zaujatosti.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) 26. augusta 2016 dovolanie v zmysle § 420 písm. e/ a písm. f/ Civilného sporového poriadku [zákona č. 160/2015 Z.z., účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“)]. V dovolaní odkázal na svoje podanie označené ako „Žiadosť o posúdenie možnosti vznesenia námietky zaujatosti“, v ktorom poukázal na možné personálne väzby medzi viacerými sudcami okresného súdu a právneho zástupcu žalovaného 1/ a ich možný dopad na nestrannosť sudcu. Podľa názoru dovolateľa mal sudca vyvrátiť väzby medzi účastníkom konania (príp. jeho zástupcom). Dovolateľ namietal aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktorý mal spočívať v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože súdy sa podľa jeho tvrdenia dôkladne nevysporiadali s námietkou premlčania. Žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení žiadal dovolanie žalobcu odmietnuť. Žalovaný 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu

odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťel'a vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel' vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Pritom aj naďalej platí, že pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je významný subjektívny názor dovolaťel'a tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V danom prípade žalobca uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 420 písm. e/ a písm. f/ CSP. Podľa § 420 písm. e/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa názoru žalobcu odvolací súd porušil jeho práva tým, že odmietol jeho odvolanie podané proti nezrozumiteľnému a neurčitému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Podľa dovolacieho súdu ale žalobca uplatňuje tieto dôvody prípustnosti dovolania neopodstatnene.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu sa rozumie iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu

posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. Judikatúra najvyššieho súdu vydaná do 30. júna 2016, aktuálna aj v súčasnosti, za prípad odňatia možnosti konať pred súdom považovala medziiným postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie) hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001).

15. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 26. augusta 2016), ktorého právna veta znie : „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia. Ich správnosťou sa dovolací súd nemal oprávnenie zaoberať.

16. K dovolacej námietke § 420 písm. e/ CSP najvyšší súd uvádza, že sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP). Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie (§ 49 ods. 2 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP).

17. Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebránila v danom prípade dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. e/ CSP (resp. do 30. júna 2016 účinného § 237 písm. g/ O.s.p.), posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd (R 59/1997).

18. I keď zákon v § 49 ods. 1 CSP spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len z o skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor strany sporu, že v osobe určitého sudcu s ú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania vecí, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

19. Z hľadiska § 49 ods. 1 CSP je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k stranám sporu (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k strane sporu určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom strán sporu.

20. Dovolateľ odkázal na svoje podanie označené ako „Žiadosť o posúdenie možnosti vznesenia námietky zaujatosti“ (na č. l. 522 spisu), v ktorom poukázal na možné personálne väzby medzi viacerými sudcami okresného súdu a právneho zástupcu žalovaného 1/ a ich možný dopad na nestrannosť sudcu. Podľa názoru dovolateľa mal sudca vyvrátiť väzby medzi účastníkom konania (príp. jeho zástupcom).

21. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd konštatuje, že takáto „žiadost' žalobcu o posúdenie možnosti vznesenia námietky zaujatosti“ sa ale netýka takej okolnosti, ktorú zákon označuje za právne relevantnú podľa § 49 CSP. Možno uzavrieť, že (ani) v dovolacom konaní žalobca neuviedol žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti spochybňujúci tak nezaujatosť sudkyne Mgr. Jany Benkovičovej, ako aj nezaujatosť členov odvolacieho senátu. V dovolaní vyslovené pochybnosti dovolateľa nemožno považovať za právne relevantné. Dovolací súd uvádza, že tieto pochybnosti sú podľa všetkého motivované nespokojnosťou žalobcu s rozhodnutiami súdov. Hodnotenie správnosti konania a rozhodovania súdov ale nepatrí strane sporu a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

22. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné, dovolací súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovaných 1/ a 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.